

Дослідницькі статті

РОМАНТИЧНІ ПЕРЕКОНАННЯ МОЛОДІ З РІЗНИМИ СТИЛЯМИ ПРИХИЛЬНОСТІ

Булатевич Наталія, Андросович Софія

DOI: 10.37096/SHDISJ-24-1.2-0001

Анотація

Актуальність. У статті досліджується зв'язок між переконаннями молоді щодо романтичних стосунків та стилями прихильності. У ній узагальнено сучасну наукову літературу, що охоплює концепції романтичних переконань, стилів кохання та прихильності, які є важливими для розуміння взаємодії в романтичних стосунках.

Методологія. Методи дослідження включають інструменти для оцінки романтичних переконань, стилів кохання та стилів прихильності: Шкала романтичних переконань (С. Шпрехер та С. Меттс), Шкала ставлення до кохання (LAS, К. Хендрік та С. Хендрік), Опитувальник «Досвід у близьких стосунках – переглянутий» (Escr-R) (Р. Фрейлі, Н. Уоллер та К. Бреннан). Вибірка дослідження складалася з 73 респондентів віком від 18 до 25 років.

Результати. Порівняльний аналіз переконань щодо романтичних стосунків, а також зв'язку цих переконань зі стилями прихильності (тривожним та уникаючим) виявив гендерні відмінності: юнаки частіше демонстрували ідеалізацію партнерки, віру в «єдину і неповторну» партнерку та кохання з першого погляду, а також частіше схилилися до стосунків типу «манії» та «агапе». Кореляційний аналіз показав, що уникання має негативний зв'язок з переконанням «Кохання знаходить шлях», тоді як тривога позитивно корелює з «манією» та «прагмою». Уникаючі особи більше схилиються до грайливого стилю кохання «Лудус», тоді як їхня схильність до пристрасного «Еросу» та альтруїстичного «агапе» має негативну кореляцію.

Висновки. Якість прихильності (тривога та уникання) впливають на уявлення про романтичні стосунки та вибір стилю поведінки в них: вищі показники тривожності та низькі параметри уникання, незалежно від статі, прогноують високу ймовірність уявлень про кохання, яке перемагає все («Кохання знаходить шлях»). Решта типів романтичних уявлень значною мірою визначаються статтю. Юнаки (на відміну від юнок) більш схильні до романтизму у стосунках, ідеалізації партнерки та віри в кохання з першого погляду. У стилях поведінки в коханні вони демонструють більшу схильність до кохання типу «манія» та «агапе». І, за нашими даними, саме молоді чоловіки більш схильні до ідеалізації у стосунках, віри в кохання з першого погляду та одного єдиного партнера.

Ключові слова: переконання у романтичних стосунках, стилі кохання, стилі прихильності.

Актуальність

Романтичні стосунки відіграють важливу роль у житті людей. У ранньому дорослому віці вони також являють собою значну стадію розвитку. Формування зрілих романтичних стосунків у цей період тісно пов'язане з різними аспектами, включаючи благополуччя та суб'єктивне відчуття щастя. Здорові та повноцінні стосунки в юнацькому та ранньому дорослому віці позитивно пов'язані з благополуччям, тоді як низькоякісні стосунки аналогічно пов'язані з негативними результатами (Gómez-López, M., Viejo, C., & Ortega-Ruiz, R., 2019). Згідно з попереднім дослідженням, особи, які одружилися у віці від 18 до 24 років і залишалися в шлюбі більше семи років, мали нижчий рівень депресії та менше проблем з алкоголем порівняно з тими, хто залишався неодруженим (Horwitz, A. V., White, H. R., & Howell-White, S., 1996). Крім того, романтичні стосунки в ранньому дорослому віці можуть мати довгострокові наслідки для успіху майбутніх шлюбів (Fincham & Cui, 2011).

З огляду на це, зростає інтерес до досліджень, що вивчають чинники, які можуть сприяти розвитку здорових романтичних стосунків серед молоді в цей період. У цьому контексті значення сприйняття молодими людьми романтичних стосунків є ключовим для розуміння їхнього романтичного досвіду та викликає значний інтерес та дискусії (Papp et al., 2017; Reizer & Hetsroni, 2014). Для прикладу вкажемо на недавні дослідження з пошуку корелятивів сприйняття молоддю романтичних стосунків, як-от дослідження 2023 року про зв'язок між сприйняттям стилів виховання та імпліцитними теоріями стосунків (Wang, Z., & Chen, W.-W., 2023).

В Україні ця тема залишається недостатньо вивченою. У відкритих джерелах є поодинокі публікації, присвячені темі сприйняття школярами романтичних стосунків. Зокрема, слід згадати статтю «Гендерні особливості сприйняття кохання в підлітковому віці» Васюк К.М. (2023).

Враховуючи високу популярність досліджень чинників, що сприяють здоровим романтичним стосункам, у західних країнах та обмежену кількість досліджень українською мовою, ця тема дослідження стає дуже актуальною для українського загалу. У контексті сучасного світу, де людські стосунки стають дедалі складнішими, формування здорових та реалістичних очікувань щодо романтичних стосунків є дуже важливим.

Люди формують стосунки на основі своїх уявлень про те, якими вони повинні бути, що робить їх цінними та задоволеними, а також правил, якими повинні керуватися партнери у поведінці. Ці узагальнені очікування та переконання щодо стосунків відомі під різними термінами, такими як реляційні схеми (Болдвін, 1992), імпліцитні теорії стосунків (Кні, 1998) та переконання щодо стосунків (Флетчер та Кінінмонт, 1992).

М. Болдвін у своїй роботі «Реляційні схеми та обробка соціальної інформації» (Болдвін, 1992) описує концепцію реляційних схем. Ці когнітивні структури служать

робочими моделями стосунків, охоплюючи образи себе та іншого, а також сценарієм очікуваних взаємодій на основі повторюваного міжособистісного досвіду.

Р. Кні, спираючись на ідею імпліцитних теорій, запровадив концепцію імпліцитних теорій стосунків, які включають переконання щодо природи та стабільності стосунків (Кні, К. Р., 1998). Люди можуть сприймати стосунки як призначені або як щось, що розвивається. Віра в долю передбачає, що партнери або «призначені» один для одного, або ні, що часто призводить до ідеалістичних сприйнятів, зосереджених на початковій сумісності. Це може призвести до пошуку ідеального партнера та формування нереалістичних очікувань, що сприяє розчаруванню.

Теорія зростання стосунків втілює інший (хоча й не протилежний) погляд на те, як виникають успішні стосунки. Концептуально теорія зростання стверджує, що успішні стосунки будуються та розвиваються шляхом подолання перешкод та зближення. Таким чином, віра в зростання узгоджується з дослідженнями та теоріями, які припускають, що успішні стосунки розвиваються через подолання ризиків, викликів та труднощів, а не відсутність останніх.

Хоча конкретні описи можуть відрізнятися, переконання, пов'язані з романтичним ідеалом, зазвичай включають такі ідеї, як: кохання є центральною основою шлюбу, кохання з першого погляду можливе, існує лише одне справжнє кохання, справжнє кохання триває вічно, кохання може подолати всі перешкоди (Sprecher & Metts, 1989).

У широко цитованому дослідженні С. Шпрехер та С. Меттс розробили Шкалу романтичних переконань, щоб пов'язати її з цією ідеологією романтизму. Факторний аналіз визначив чотири підшкали романтичних переконань, кожна з яких відображає різні аспекти романтизму: Кохання знаходить шлях (віра в те, що кохання може подолати всі перешкоди); Єдиний(-а) і неповторний(-а) (віра в існування «споріднених душ»); Ідеалізація (віра в те, що «справжнє кохання» буде майже ідеальним); Кохання з першого погляду (віра в те, що можна миттєво розпізнати «правильну» людину).

В 1986 році Клайд і Сьюзен Хендрік (Hendrick, C., & Hendrick, S., 1986) розробили шкалу «Ставлення до кохання та сексу» (Colors of Love). Вони прагнули розширити теорію Дж. Лі (Lee, J. A., 1973) про шість основних стилів кохання: Ерос (пристрасне кохання, що характеризується сильним фізичним потягом, інтенсивними емоціями та відданістю партнеру); Лудус (грайливе кохання, де стосунки розглядаються як гра без глибоких почуттів, часто маніпулятивні); Сторге (кохання, засноване на дружбі, міцне та стабільне, що розвивається поступово без пристрасті); Прагма (практичне кохання, засноване на раціональному підході та критеріях сумісності); Манія (залежне кохання з невпевненістю в собі та партнері, часто типове для підліткового віку); Агапе (альтруїстична, безкорислива любов, яка, на думку Дж. Лі, рідко зустрічається в чистому вигляді).

Теорія прив'язаності, сформульована Дж. Боулбі, розглядає ранню взаємодію з батьками як основу для формування «внутрішніх робочих моделей», що формують

поведінку у стосунках дорослих (Bowlby, J., 1969). Колега Боулбі, М. Ейнсворт, за допомогою експерименту «Дивна ситуація» визначила три стилі прив'язаності у дітей: безпечний, тривожно-амбівалентний та унікаючий (Ainsworth, M. D., & Bell, S. M., 1970). У 1986 році М. Мейн та Дж. Соломон (Main & Solomon, 1990) додали ще одну категорію стилю дитячої прив'язаності: дезорганізований/дезорієнтованих. Численні емпіричні дослідження, які все ще тривають, демонструють, що переконання, ставлення та очікування людини істотно пов'язані з її прив'язаністю; вони також виявляють значущі зв'язки між самооціненими стилями прив'язаності досліджених осіб та їх загальними переконаннями про себе та соціальний світ.

К. Хазан та П. Шейвер (Hazan, C., & Shaver, P., 1987) концептуалізували романтичне кохання як біосоціальний процес прив'язаності, подібний до емоційних зв'язків між немовлятами та їхніми батьками. Їхнє дослідження показало, що три стилі прив'язаності (безпечний, унікаючий, тривожний/амбівалентний) зберігаються в дорослому віці та по-різному впливають на романтичний досвід. Ці стилі прив'язаності пов'язані з ментальними моделями «я», соціальними стосунками та минулими взаємодіями з батьками.

У дослідженні Н. Л. Коллінза та С. Дж. Ріда (Collins, N. L., & Read, S. J., 1990) було виявлено, що люди з безпечним стилем прив'язаності сприймають інших як надійних та відповідальних, мають вищу самооцінку та виявляють більшу впевненість у соціальних ситуаціях. Тривожні дорослі сприймають інших як непередбачуваних та складних, відчувають менший контроль над своїм життям та мають нижчу самооцінку. Унікаючі дорослі мають негативні переконання щодо людської природи, виявляють недовіру, сумніваються в чесності інших та демонструють менше впевненості в соціальних ситуаціях, хоча їхня самооцінка суттєво не відрізняється від групи безпечних.

В дослідженні 1993 року М. Болдвін, Б. Фер, Е. Кідіан, М. Зайдель та Д. Томсон (Baldwin, M. W., Fehr, B., Keedian, E., Seidel, M., & Thomson, D. W., 1993) продемонстрували, що переконання, пов'язані з прив'язаністю, часто проявляються як пропозиції «якщо-тоді», які відображають очікування щодо соціальної взаємодії (наприклад, «Якщо я довіряю іншим, вони завдають мені болю»). Учасники з безпечною прив'язаністю очікували більш позитивних відповідей у гіпотетичних сценаріях, ніж ті, хто мав унікаючий або тривожно-амбівалентний стилі. Ці результати підкреслюють відмінності в поведінкових прогнозах залежно від стилю прив'язаності.

Р. Ні (Knee, C. R., 2022), автор імпліцитних теорій стосунків — віри в долю та віри в розвиток стосунків — у своєму дослідженні 2022 року стверджував, що як віра в долю, так і зростання мають романтичний характер і тому пов'язані з підшкалами романтичних переконань, розробленими Шпрехером та Меттсом у 1989 році. Віра в долю пов'язана з ідеєю єдиного потенційного партнера, ідеалізацією романтики та коханням з першого погляду, тоді як віра в зростання узгоджується з переконанням, що «кохання знаходить шлях». Щодо вимірів прихильності, віра в зростання помірно

корелює з надійною прихильністю, але віра в долю та зростання зазвичай не виявляє сильної кореляції з тривогою або уникненням, пов'язаними з прихильністю.

Тому ми можемо висунути гіпотезу, що особи з надійною прихильністю частіше дотримуються віри в те, що «кохання знаходить шлях».

Метою дослідження було науково дослідити специфіку взаємозв'язку між сприйняттям молодими людьми романтичних стосунків та сформованими у них якостями прихильності.

Методологія

Методи. Методи дослідження були обрані відповідно до цілей дослідження та включають інструменти для оцінки романтичних переконань, стилів кохання та стилів прихильності. Соціально-демографічні змінні, такі як стать, вік та інформація про сімейний статус, були зібрані за допомогою анкети. Опитування проводилося з використанням відкритої платформи Google Forms, де розміщувалася анкета. Посилання на опитування було поширено через платформи соціальних мереж, такі як Telegram, Instagram та Viber, з 11 по 16 листопада 2024 року.

Шкала романтичних переконань (С. Шпрехер та С. Меттс). Анкета використовує 7-бальну шкалу Лайкерта та включає 15 пунктів, призначених для оцінки романтичних переконань за допомогою чотирьох підшкाल: «Кохання знаходить шлях», «Єдиний і неповторний», «Ідеалізація», «Кохання з першого погляду». Ступінь романтичних переконань розраховувався шляхом підсумовування необроблених балів за цими підшкалами.

Шкала ставлення до кохання (LAS, К. Хендрік та С. Хендрік) Анкета з 42 пунктів, призначена для вимірювання ставлення до кохання. Анкета поєднує ставлення до свого поточного/недавнього/гіпотетичного партнера зі ставленням до кохання загалом. Шкала поділена на 6 підшкाल (по 7 пунктів кожна), кожна з яких представляє різний стиль кохання: EROS (пристрасне кохання) LUDUS (ігрове кохання) STORGE (дружнє кохання) PRAGMA (практичне кохання) MANIA (власницьке, залежне кохання) AGAPE (альтруїстичне кохання). Учасники відповідають на кожен пункт за 5-бальною шкалою, починаючи від «повністю згоден» до «повністю не згоден».

«Опитувальник досвіду в близьких стосунках – переглянутий (Ecr-R)» (Р. Фрейлі, Н. Уоллер та К. Бреннан) використовує 7-бальну шкалу Лайкерта, включає 36 пунктів і розроблена для оцінки характеристик стилю прихильності у дорослих. ECR-R (Досвід у близьких стосунках – переглянутий) оцінює людей за двома підшкалами прихильності: уникнення та тривога. Бали за цими субшкалами дають уявлення про стиль прихильності респондента, відображаючи тенденції уникати близькості або відчувати тривогу у стосунках.

Аналіз даних було проведено в програмі jamovi 2.6.17 з використанням описової статистики, кореляційного, порівняльного та регресійного аналізів.

Вибірка. Вибірка дослідження складалася з 73 респондентів віком від 18 до 25 років, включаючи 58 жінок (74%) та 19 чоловіків (26%). Більшість учасників мали

неповну вищу освіту (52,1%), тоді як 32,9% мали повну вищу освіту, а решта 15,1% мали середню освіту.

Учасники проживали як в Україні, так і за кордоном. Щодо особливостей місця проживання: 74% проживали у великих містах з населенням понад 500 000; 15,1% у містах з населенням від 101 000 до 500 000 жителів; 2,7% у містах з населенням від 51 000 до 100 000 жителів; 4,1% у містах з населенням до 50 000 мешканців; та 4,1% у сільській місцевості.

Серед респондентів 53,4% перебували у стосунках, але не перебували у шлюбі, 38,4% перебували у стосунках або шлюбі, але наразі не перебувають у ньому, а 8,2% ніколи не перебували у стосунках. Щодо умов життя, 43,8% жили з батьками; 27,4% з партнером; 19,2% самостійно; та 9,6% з друзями.

Результати

У дослідженні ми провели порівняльний аналіз сприйняття романтичних стосунків за статтю, використовуючи непараметричний критерій Манна-Вітні. тест. Результати порівняльного аналізу, включаючи середні значення, ранг та значущість відмінностей, представлені в таблиці 1 та на графіках (рис. 1).

Таблиця 1. Порівняльний аналіз романтичних переконань серед молодих жінок та чоловіків

Романтичні переконання	М Молоді жінки	SD	М Молоді чоловіки	SD	Манна-Вітні U	p
Кохання знаходить шлях	5.19	0.99	5.68	0.99	410	0.095
Єдиний і неповторний	3.63	1.39	4.53	1.86	354	0.020
Ідеалізація	4.06	1.25	5.07	1.29	280	0.001
Кохання з першого погляду	3.44	1.05	4.33	1.10	288	0.002

Згідно з отриманими даними (таблиця 1), дівчата та хлопці мають статистично значущі відмінності у сприйнятті романтичних стосунків за трьома підшкалами. Ми бачимо, що за шкалою «Єдина і неповторна», за якою хлопці мають в середньому вищі показники та розподіл є більш різноманітним, ніж у групі дівчат, та за шкалою

ідеалізації чітко видно, що хлопці більш схильні ідеалізувати свою партнерку у своїх романтичних уявленнях, тоді як дівчата з меншою схильністю до ідеалізації мають більш різноманітні показники в підгрупі за цією ознакою. За шкалою «Кохання з першого погляду» хлопці загалом мають вищі показники, а розподіл ознак є схожим в обох підгрупах.

Порівняльний аналіз стилів кохання залежно від статі, ми проаналізували результати, отримані за допомогою Шкали ставлення до кохання (LAS). Результати представлені в таблиці 2.

Таблиця 2. Порівняльний аналіз стилів кохання залежно від статі (LAS)

Любовні установки	М Юнки	SD	М Юнаки	SD	Манна - Вітні U	p
EROS (кохання-пристрасть)	25.7	4.47	26.3	4.27	513	0.653
LUDUS (кохання -гра)	15.9	3.70	15.9	5.65	483	0.423
STORGE (кохання - дружба)	22.6	5.12	23.3	6.93	525	0.758
PRAGMA (прагматичне кохання)	3.07	4.95	3.08	7.49	253	0.264
MANIA (залежність)	2.43	5.27	2.88	5.67	352	0.019
AGAPE (альтруїстичне кохання)	3.14	5.19	3.81	5.97	296	0.003

Статистично значущі відмінності спостерігаються у субшкалах Манія та Агапе, які показують вищі бали в групі юнаків. Аналіз результатів для цих шкал показує, що довірчі інтервали для шкали Агапе для груп юнок та юнаків не перетинаються. Інші субшкали (Ерос, Лудус, Сторге та Прагма) не показали значних відмінностей між статями.

Для уточнення зв'язку між параметрами прихильності та романтичними переконаннями ми спочатку провели кореляційний, а потім регресійний аналізи.

Результати кореляційного аналізу зв'язку між параметрами прихильності та сприйняттям романтичних стосунків представлені нижче в таблиці 3.

Таблиця 3. Кореляційний аналіз між параметрами прихильності та романтичними переконаннями

	Кохання знаходить шлях	Одна неповторна і	Ідеалізація	Кохання з першого погляду
Тривога	0.110	0.10	0.020	0.137
Уникнення	-0.35**	-0.045	-0.102	-0.019

Примітка: * $p \leq 0.05$; ** $p \leq 0.01$; *** $p \leq 0.001$.

Як видно з Таблиці 3, було виявлено значний негативний зв'язок між унікаючим стилем прив'язаності та романтичною ідеєю «Кохання знаходить шлях» ($r = -0,35$, $p < 0,01$). Це може свідчити про те, що особи з унікаючою прив'язаністю рідше вірять у здатність кохання подолати всі труднощі. Їхній песимізм може бути наслідком бажання дистанціюватися від емоційної близькості через дитячий досвід ігнорування їхніх потреб. Параметр тривожної прив'язаності, з іншого боку, не має значущого зв'язку з жодними романтичними ідеями, що вказує на мінімальний зв'язок з ним у цьому контексті.

Результати кореляційного аналізу зв'язку між параметрами прив'язаності та Шкалою ставлення до любові представлені нижче в Таблиці 4.

Табл. 4. Кореляційний аналіз зв'язку між параметрами прив'язаності та Шкалою ставлення до любові

	Ерос	Лудус	Сторге	Прагма	Манія	Агапе
Тривога	-0.23*	0.23*	0.14	0.30*	0.46***	0.145
Уникнення	-0.43***	0.43***	0.26*	0.23	0.04	-0.24*

Примітка: * $p \leq 0.05$; ** $p \leq 0.01$; *** $p \leq 0.001$;

Таблиця 4 демонструє значний позитивний зв'язок виміру тривожної прив'язаності з Прагмою. Це може свідчити про те, що підвищений рівень тривожної прив'язаності може бути пов'язаний з прагматичним підходом до кохання. Найсильніший позитивний зв'язок цього типу прихильності спостерігається з Манією, що може свідчити про схильність до пристрасного та залежного кохання серед осіб з тривожною прив'язаністю. Значний негативний зв'язок прив'язаності типу уникнення з Еросом може свідчити про схильність осіб з унікаючою прив'язаністю

унікати романтичного, пристрасного кохання. Позитивний зв'язок цього типу прив'язаності з Людусом, ймовірно, вказує на зв'язок унікаючої прив'язаності з грайливим, легковажним стилем кохання.

Регресійний аналіз, який включав змінну статі респондентів та параметри їх стилю прив'язаності (унікаюча та тривожна) як потенційні предиктори переконань у романтичних стосунках та стилів кохання, дозволив нам дослідити їхній вплив. Результати регресійних рівнянь представлені в таблиці 5.

Таблиця 5. Результати регресійних рівнянь предикторів переконань щодо романтичних стосунків

Фактори	Коефіц, β	SE	t	p
Кохання знаходить шлях ($R = 0.49, R^2 = 0.24$)				
Константа	5.72	0.342	16.72	<.001
Тривога	0.22	0.093	2.38	0.020
Уникнення	-0.47	0.111	-4.21	<.001
стать	-0.47	0.238	-1.98	0.052
Одна і неповторна ($R = 0.27, R^2 = 0.07$)				
Константа	3.65	0.584	6.25	<.001
Тривога	0.11	0.158	0.68	0.498
Уникнення	-0.14	0.189	-0.72	0.474
стать	-0.87	0.407	-2.15	0.035
Ідеалізація ($R = 0.27, R^2 = 0.07$)				
Константа	4.44	0.483	9.19	<.001
Тривога	0.01	0.131	0.08	0.938
Уникнення	-0.16	0.156	-1.03	0.305
стать	-1.03	0.337	-3.05	0.003
Кохання зпершогопогляду ($R = 0.39, R^2 = 0.15$)				
Константа	3.28	0.405	8.10	<.001
Тривога	0.14	0.110	1.23	0.222
Уникнення	-0.10	0.131	-0.75	0.455
стать	-0.91	0.283	-3.22	0.002

Аналіз рівнянь регресії показує, що параметри якості прихильності є значущими факторами у формуванні романтичних переконань типу «Кохання знаходить шлях». Для решти типів уявлень стать є визначальним, але далеко не єдиним фактором, а прихильність та її особливості не впливають на ці уявлення. Пояснювальна сила отриманих моделей становить від 7 до 15%, що свідчить про необхідність врахування додаткових факторів у формуванні романтичних уявлень.

Далі були розраховані предиктори для різних стилів кохання, яким надали перевагу учасники чинного дослідження. Рівняння регресії узагальнено в таблиці 6.

Таблиця 6. Результати регресійних рівнянь предикторів стилів кохання

Фактор	Коеф.β	SE	t	p
ЕРОС (пристрастне кохання) (R = 0.44, R ² = 0.20)				
Константа	31.340	1.538	20.383	<.001
Тривога	-0.417	0.416	-1.000	0.320
Уникнення	-1.702	0.497	-3.425	0.001
стать	-0.895	1.072	-0.835	0.406
ЛУДУС (кохання-гра) (R = 0.46, R ² = 0.22)				
Константа	10.452	1.468	7.121	<.001
Тривога	0.318	0.397	0.801	0.426
Уникнення	1.752	0.474	3.693	<.001
стать	0.826	1.023	0.807	0.422
СТОРГЕ (дружнє кохання) (R = 0.23, R ² = 0.05)				
Константа	19.066	2.117	9.007	<.001
Тривога	0.189	0.573	0.329	0.743
Уникнення	1.145	0.684	1.673	0.099
стать	0.490	1.476	0.332	0.741

ПРАГМА (прагматичне кохання) (R = 0.37, R ² = 0.13)				
Константа	14.58	2.624	5.5294	<.001
Тривога	1.505	0.666	2.2580	0.028
Уникнення	0.741	0.766	0.9665	0.338
стать	0.141	1.674	0.0842	0.933
МАНІЯ (залежне кохання) (R = 0.60, R ² = 0.36)				
Константа	11.44	1.718	6.66	<.001
Тривога	2.71	0.465	5.83	<.001
Уникнення	-1.12	0.555	-2.01	0.048
стать	2.55	1.197	2.13	0.036
АГАПЕ (альтруїстичне кохання) (R = 0.51, R ² = 0.26)				
Константа	23.83	1.916	12.44	<.001
Тривога	1.23	0.519	2.37	0.021
Уникнення	-2.15	0.619	-3.47	<.001
стать	4.47	1.335	3.35	0.001

Регресійний аналіз предикторів стилів кохання показує, що характеристики якості прихильності та статі є факторами формування стилю «Манія» (пояснювальна сила моделі становить 36%) та «Агапе» (модель пояснює 26% дисперсії даних). Що стосується решти стилів кохання, то ми бачимо, що уникнення в структурі прихильності, незалежно від статі, впливає на схильність до стилю «Ерос» та «Лудус» (моделі пояснюють 22 та 20% варіабельності відповідно). Схильність до стилю «Сторге» в коханні не пояснюється якостями прихильності та не залежить від статі, тобто тут відіграють роль інші фактори, які ми не враховували.

Обговорення

Результати нашого порівняльного та регресійного аналізу узгоджуються з дослідженням 1989 року, проведеним С. Шпрехер та С. Меттс (Sprecher, S., & Metts, S., 1989). У дослідженні вивчався вплив статі та гендерно-рольової орієнтації на сприйняття романтичних стосунків. Результати регресії показали, що чоловіки

загалом більш романтичні, ніж жінки, а фемінність була сильнішим предиктором романтизму, ніж маскулінності. Результати для субшкал «Ідеалізація» та «Кохання з першого погляду» були подібними. Для обох сприйняттях стать була першою включеною змінною, середні значення для цих субшкал становили 3,66 та 3,42 для чоловіків та 3,31 та 3,06 для жінок відповідно.

Результати кореляційного та регресійного аналізів частково відповідають дослідженню, яке порівнювало стилі кохання та стилі прихильності Дж. Лі (Levy, M. B., & Davis, K. E., 1988). «Ерос» негативно та значуще корелював з унікаючим стилем прив'язаності, тоді як «Лудус» позитивно корелював з безпечним та унікаючим стилями прив'язаності. Тривожно-амбівалентний стиль прив'язаності та «Манія» були значуще позитивно корелювані в обох вибірках. Головним сюрпризом для них стало те, що «Сторге» не позитивно корелював з безпечним стилем прив'язаності. Особливістю результатів нашого дослідження є те, що «Агапе» негативно корелює з унікаючим стилем прив'язаності, тоді як «Прагма» обумовлена ступенем тривожності в структурі прив'язаності.

Висновки

Отже, виходячи з результатів нашого дослідження, можна зробити кілька висновків.

1. Перш за все, юнаки більш схильні до романтизму у стосунках, ідеалізації партнера та віри в кохання з першого погляду. У стилях поведінки в коханні юнаки демонструють більшу схильність до кохання типу «Манія» (емоційно залежне кохання) та «Агапе» (альтруїстичне кохання, яке передбачає безумовну підтримку партнера та здатність ставити його інтереси вище за свої власні). Здається, це своєрідна ознака певних зрушень у стереотипних патріархальних уявленнях про поведінку і переживання юнаків та юнок у любовних стосунках та романтичних ідеях.

2. Якість прив'язаності юнаків (тривожна та унікаюча) впливають на уявлення про романтичні стосунки та вибір стилю поведінки в них. Так, вищі показники тривожності та низькі параметри уникнення, незалежно від статі, прогноують високу ймовірність уявлень про кохання, яке перемагає все («Кохання знаходить шлях»). Решта типів романтичних уявлень осіб юнацького віку суттєво визначаються статтю, незалежно від параметрів прив'язаності. За нашими даними, саме юнаки більш схильні до ідеалізації у стосунках, віри в кохання з першого погляду та одного єдиного партнера.

3. В дослідженні емпірично доведено, що вищі показники тривожності та низькі показники уникнення підвищують ймовірність залежної та альтруїстичної поведінки юнок у любовних стосунках (стилі «Манія» та «Агапе»). Незалежно від статі, показник унікаючої прив'язаності прогноує вибір поведінки у стосунках за типом «Ерос» (якщо прив'язаність по типу уникнення має низькі показники) або «Лудус» (якщо високі). Домінування тривожності у структурі прихильності юнаків, незалежно від

статі, прогнозує поведінку типу «Прагма», що частково можна пояснити тим, що такий прагматичний підхід до кохання в цьому віці дозволяє частково компенсувати тривожність та зменшити ризик емоційного розчарування.

4. Враховуючи, що наші моделі регресійних рівнянь романтичних увлень та стилів кохання юнаків мають помірну пояснювальну силу, вважаємо за доцільне розглянути інші потенційні предиктори в подальших дослідженнях.

Список використаних джерел

- Васюк, К.М. (2023). Гендерні особливості готовності до романтичних стосунків в юнацькому віці / О.В. Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія Психологічні науки. (Жов. 2023), 103-111. [українською]
- Виноградов О., Погоріла О. (2022) Зв'язок комунікативних реакцій на ревності із стилями прив'язаності в любовних стосунках молоді. Зв'язки комунікативних реакцій на ревності зі стилями прив'язаності в романтичних стосунках молоді. Український психологічний журнал, 2(18), 24-44. [https://doi.org/10.17721/upj.2022.2\(18\).2](https://doi.org/10.17721/upj.2022.2(18).2)
- Ainsworth, M. D., & Bell, S. M. (1970). Attachment, exploration, and separation: Illustrated by the behavior of one-year-olds in a strange situation. *Child Development*, 41(1), 49–67. <https://doi.org/10.2307/1127388>
- Baldwin, M. W., Fehr, B., Keedian, E., Seidel, M., & Thomson, D. W. (1993). An exploration of the relational schemata underlying attachment styles: Self-report and lexical decision approaches. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 19(6), 746–754. <https://doi.org/10.1177/0146167293196010>
- Baldwin, M. W. (1992). Relational schemas and the processing of social information. *Psychological Bulletin*, 112(3), 461–484. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.112.3.461>
- Collins, N. L., & Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644–663. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.4.644>
- Fincham, F. D., & Cui, M. (2010). Emerging adulthood and romantic relationships: An introduction. In D. Fincham, & M. Cui (Eds.), *Romantic relationships in emerging adulthood*.
- Fletcher, G. J., & Kininmonth, L. A. (1992). Measuring relationship beliefs: An individual differences scale. *Journal of Research in Personality*, 26(4), 371–397. [https://doi.org/10.1016/0092-6566\(92\)90066-D](https://doi.org/10.1016/0092-6566(92)90066-D)
- Gómez-López, M., Viejo, C., & Ortega-Ruiz, R. (2019). Psychological Well-Being During Adolescence: Stability and Association With Romantic Relationships. *Frontiers in psychology*, 10, 1772. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01772>
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511–524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>

- Hendrick, C., & Hendrick, S. (1986). A theory and method of love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(2), 392–402. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.50.2.392>
- Horwitz, A. V., White, H. R., & Howell-White, S. (1996). Becoming married and mental health: A longitudinal study of a cohort of young adults. *Journal of Marriage and the Family*, 58(4), 895–907. <https://doi.org/10.2307/353978>
- Knee, C. R. (1998). Implicit theories of relationships: Assessment and prediction of romantic relationship initiation, coping, and longevity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(2), 360–370. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.2.360>
- Knee, C.R. (2022). *Implicit Theories of Relationships: Destiny and Growth Beliefs*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780367198459-REPRW39-1>
- Lee, J. A. (1973). *The Colors of Love: An Exploration of the Ways of Loving*. Toronto: New Press.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss, Vol. 1: Attachment*. Attachment and Loss. New York: Basic Books.
- Main, M., & Solomon, J. (1990). Procedures for identifying infants as disorganized/disoriented during the Ainsworth Strange Situation. In M. T. Greenberg, D. Cicchetti, & E. M. Cummings (Eds.), *Attachment in the preschool years: Theory, research, and intervention* (pp. 121–160). The University of Chicago Press.
- Papp, L. J., Liss, M., Erchull, M. J., Godfrey, H., & Waaland-Kreutzer, L. (2017). The dark side of heterosexual romance: Endorsement of romantic beliefs relates to intimate partner violence. *Sex Roles: A Journal of Research*, 76(1-2), 99–109. <https://doi.org/10.1007/s11199-016-0668-0>
- Reizer, A., & Hetsroni, A. (2014). Media exposure and romantic relationship quality: A slippery slope? *Psychological Reports*, 114(1), 231–249. <https://doi.org/10.2466/21.07.PRO.114k11w>
- Sprecher, S., & Metts, S. (1989). Development of the "Romantic Beliefs Scale" and examination of the effects of gender and gender-role orientation. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6(4), 387–411. <https://doi.org/10.1177/0265407589064001>
- Wang, Z., & Chen, W.-W. (2023). Is the Way I was Raised Linked to How I Love? Perceived Parenting and Implicit Theories of Relationships. *Emerging Adulthood*, 11(1), 74–87. <https://doi.org/10.1177/21676968221130920>

ROMANTIC BELIEFS OF YOUTH WITH DIFFERENT ATTACHMENT STYLES

Bulatevych Natalia, Androsovyh Sofia
DOI: 10.37096/SHDISJ-24-1.2-0001

Abstract

Relevance. The article explores the relationship between young people's beliefs about romantic relationships and attachment styles. It summarizes contemporary scientific literature covering concepts of romantic beliefs, love styles, and attachment, which are essential for understanding interaction in romantic relationships.

Methodology. Research methods include tools for assessing romantic beliefs, love styles and attachment styles: Romantic Beliefs Scale (S. Sprecher & S. Metts), Love Attitudes Scale (LAS, C. Hendrick & S. Hendrick), The Experiences In Close Relationships-Revised (Ecr-R) Questionnaire (R. Fraley, N. Waller & K. Brennan). The study sample consisted of 73 respondents aged 18 to 25 years

Results. An empirical study was conducted to examine beliefs about romantic relationships as well as the connection of these beliefs with attachment styles (anxious and avoidant). Comparative analysis revealed gender differences: young men more often demonstrated partner idealization, belief in "One and Only" partners, and love at first sight as well as more inclined toward "Mania" and "Agape". Correlation analysis showed that avoidance has a negative connection with the belief "Love Finds a Way," while anxiety positively correlates with "Mania" and "Pragma." Avoidant individuals are more inclined toward the playful "Ludus" love style, while their inclination toward passionate "Eros" and altruistic "Agape" is negatively correlated.

Conclusions. Young men are more prone to a romanticism in relationships, idealization of the partner and belief in love at first sight. In styles of behavior in love, they demonstrate a greater tendency to love of the type "Mania" and "Agape". The qualities of attachment (anxiety and avoidance) influence the ideas about romantic relationships and the choice of a style of behavior in them. Thus, higher anxiety indicators and low avoidance parameters, regardless of gender, predict a high probability of ideas about love that conquers all ("Love finds a way"). The remaining types of romantic ideas are significantly determined by gender, and, according to our data, it is young men who are more prone to idealization in relationships, belief in love at first sight and one single partner.

Keywords: romantic relationship beliefs, love styles, attachment styles

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Наталія Булатевич

Кандидат психологічних наук, доцент

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0002-2971-8740

e-mail: bulatevich@ukr.net

Софія Андросович

Магістрантка

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Київ, Україна

ORCID ID: 0009-0000-0368-2164

e-mail: sofiandrosovich@knu.ua

Конфлікт інтересів: Будь-які конфлікти інтересів були заявлені авторами.

Застереження: Автори заявляє, що його думки та погляди, висловлені в цьому рукописі, не підлягають впливу жодних організацій.

Наталія М. Булатевич концептуалізація, методологія, формальний аналіз, написання, редагування мови; Софія В. Андросович — формальний аналіз, ресурси, написання, редагування мови.

ПРО ЦЮ СТАТТЮ

Цитувати цю статтю

Булатевич Наталія, Андросович Софія РОМАНТИЧНІ ПЕРЕКОНАННЯ МОЛОДІ З РІЗНИМИ СТИЛЯМИ ПРИХИЛЬНОСТІ 2024 Журнал «Соціалізація та розвиток людини» 2. DOI: [10.37096/SHDISJ-24-1.2-0001](https://doi.org/10.37096/SHDISJ-24-1.2-0001)

Подано 10 листопада 2024 р. / Переглянуто 16 грудня 2024 р. / Затверджено 30 грудня 2024 р.

Опубліковано: 31 грудня 2024 р.

DOI: [10.37096/SHDISJ-24-1.2-0001](https://doi.org/10.37096/SHDISJ-24-1.2-0001)

Відповідальний редактор – Ярослав Рябчич

ПРАВА ТА ДОЗВОЛИ

Авторське право: © 2024 Булатевич Наталія, Андросович Софія. Це стаття з відкритим доступом, що розповсюджується за ліцензією Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0), яка дозволяє необмежене використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови посилання на автора та джерело.